

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

11 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte: Timofti Vladimir

Judecătorii: Toma Nadejda și Boico Victor,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscriptie Chișinău, Devder Djulieta și de către avocatul Druță Boris în numele inculpatului, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 15 februarie 2018 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 ianuarie 2019, în cauza penală în privința lui

Malețchi Andrei XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 07.11.2017 – 15.02.2018;

Instanța de apel: 03.10.2018 – 23.01.2019;

Instanța de recurs: 04.10.2019 – 11.03.2020.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 15 februarie 2018, Malețchi Andrei a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 141 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită inculpatului a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune 3 ani.

În temeiul art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare în sumă de 7 260, 95 lei au fost trecute în contul statului.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat, în fapt, că Malețchi Andrei, în perioada anilor 2014-2015, aflându-se pe teritoriul Ucrainei, intenționat, având scopul violării integrității teritoriale a statului respectiv și subminării orânduirii constituționale a Republicii Ucraina, manifestat prin contribuirea la dezmembrarea regiunilor separatiste Lugansk și Donețk și la menținerea pretensei statalității a entităților statale indicate, nerecunoscute și autoprocimate, din interes material, s-a înrolat și a satisfăcut serviciul militar într-o forțune armată a autoprocimatei Republici Populare Lugansk și Donețk, în cadrul căreia, contra unei remunerări bănești promise, a participat în calitate de ostaș la conflictul militar care are loc în sud-estul Ucrainei.

Prima instanță a încadrat aceste acțiuni ale inculpatului Maletchi Andrei în baza art. 141 alin. (1) Cod penal, conform indicilor calificativi: „*participarea mercenarului într-un conflict armat, la acțiuni militare sau la alte acțiuni violente orientate spre răsturnarea sau subminarea orânduirii constituționale ori violarea integrității teritoriale a statului*”.

3. Procurorul a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia în partea stabilirii pedepsei și neîncasării cheltuielilor judiciare, precum și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani și 6 luni, cu executare într-un penitenciar de tip semiînchis, și să se încaseze din contul inculpatului cheltuielile judiciare suportate de stat pentru efectuarea expertizei judiciare în sumă de 3 150 de lei, iar în rest, menținerea sentinței.

3.1 În argumentarea apelului, cu referire la pedeapsa stabilită inculpatului, a invocat că prima instanță, ajungând la concluzia privind suspendarea condiționată a executării pedepsei, s-a limitat la mențiunea că reeducarea și corijarea inculpatului este posibilă fără izolarea acestuia de societate, însă fără a stabili existența circumstanțelor atenuante.

Aici, a indicat că prima instanță doar a relevat că inculpatul nu are antecedente penale și nu se află la evidența medicului psihiatru sau narcolog, deși în cadrul cercetării judecătorești, acuizarea a prezentat informația ce confirmă aflarea inculpatului la evidența medicului narcolog din anul 2013.

A declarat că soluția primei instanțe ce ține de suspendarea condiționată a executării pedepsei nu este corelată cu poziția de nerecunoaștere a vinovăției, pe care a ales-o inculpatul, iar această soluție nu va realiza scopurile pedepsei penale, prevăzute de art. 61 alin. (2) Cod penal.

A evidențiat și particularitățile infracțiunii prevăzute de art. 141 alin. (1) Cod penal, care presupune trecerea barierei psihologice de a trage în persoane cu arma de foc și de a-i omorî, aspecte ce determină imposibilitatea reîncadrării în societate a mercenarilor.

A punctat că activitatea mercenarilor urmează a fi calificată ca una extrem de periculoasă și pentru securitatea națională a Republicii Moldova, având în vedere conflictul înghețat din stânga Nistrului.

În continuare, cu referire la solicitarea privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare suportate de stat pentru efectuarea expertizei judiciare în sumă de 3 150 de lei, a susținut că prin modificările operate la art. 143 Cod de procedură penală, în vigoare din 09 februarie 2018, a fost exclus alin. (2), care prevedea că plata expertizelor judiciare efectuate se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Astfel, a arătat că prima instanță, eliberându-l pe inculpat de plata acestor cheltuieli judiciare, nu a indicat niciun motiv dintre cele prevăzute de art. 229 alin. (3) Cod de procedură penală.

4. Avocatul Cașu Iulian în numele inculpatului a contestat sentința cu apel, solicitând casarea totală a acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat.

4.1 În argumentarea apelului, a invocat că fapta nu a fost săvârșită de inculpat și că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii, or la materialele cauzei nu există probe pertinente, concludente și legal administrate care să demonstreze vinovăția inculpatului.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 ianuarie 2019, a fost respins ca nefondat apelul declarat de avocatul Cașu Iulian în numele inculpatului.

A fost admis apelul declarat de procuror, casată sentința Judecătorei Chișinău (sediul Centru) din 15 februarie 2018 în partea stabilirii pedepsei inculpatului, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, prin care:

Lui Malețchi Andrei, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 141 alin. (1) Cod penal, i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu executare într-un penitenciar de tip semiînchis.

A fost respinsă ca neîntemeiată solicitarea procurorului invocată în cererea de apel privind încasarea în beneficiul statului, din contul inculpatului, a sumei de 3 150 de lei cu titlu de cheltuieli judiciare pentru efectuarea expertizei judiciare.

5.1 În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a indicat că la pronunțarea sentinței, prima instanță corect a constatat faptele și circumstanțele cauzei, ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului în baza art. 141 alin. (1) Cod penal.

Instanța de apel a menționat că deși inculpatul nu și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, vinovăția acestuia este dovedită prin următoarele probe cercetate în cadrul ședinței de judecată: declarațiile martorului XXXXX (f.d. 28-29, vol. II), procesul-verbal de cercetare și examinare din 30 iunie 2017 (f.d. 87-88, vol. I), procesul-verbal de cercetare și examinare din 29 iunie 2017 (f.d. 79, vol. I), procesul-verbal de cercetare și examinare din 15 septembrie 2017 (f.d. 98, vol. I) și procesul-verbal de cercetare și examinare din 29 iunie 2017 (f.d. 93, vol. I).

Astfel, instanța de apel a conchis, prin prisma argumentelor apelanților, inclusiv a celor afirmate în referința apărării, că activitatea primei instanțe în partea constatării vinovăției inculpatului în baza art. 141 alin. (1) Cod penal corespunde exigențelor legislației procesuale penale, fiind examinate minuțios toate probele și argumentele părților, cu respectarea principiului contradictorialității și a dreptului la un proces echitabil și la apărare.

În particular, analizând argumentele apărării din referința depusă, instanța de apel a notat că informațiile de pe rețelele de socializare și declarațiile martorului XXXXX constituie mijloace de probă pertinente și relevante, coroborând reciproc.

În continuare, în ceea ce privește pedeapsa, instanța de apel a relevat că inculpatul nu și-a recunoscut vina, a comis pentru prima dată o infracțiune, însă una gravă, nu au fost constatate circumstanțe agravante și atenuante, iar inculpatul, contrar constatării primei instanțe, se află la evidența medicului narcolog din anul 2013.

La fel, instanța de apel a conchis că anume pedeapsa sub formă de închisoare cu executare ar duce la corectarea inculpatului, astfel încât este just și echitabil ca acestuia, recunoscut vinovat în baza art. 141 alin. (1) Cod penal, să i se aplice pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu executare într-un penitenciar de tip semiînchis, pedeapsa stabilită fiind de natură să restabilească echilibrul social perturbat prin comiterea infracțiunii și să asigure, totodată, realizarea scopurilor legii penale.

În continuare, în ceea ce vizează solicitarea procurorului privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizei judiciare, instanța de apel a făcut referire la prevederile art. 228 alin. (4) Cod de procedură penală și a arătat că aceste cheltuieli sunt evidente și necesare în vederea constatării faptei infracționale, și nu cheltuieli suplimentare suportate de către organul de urmărire penală în legătură cu efectuarea urmăririi penale.

6. Decizia instanței de apel a fost contestată în termen cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, aceasta invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și solicitând casarea deciziei în partea neîncasării cheltuielilor judiciare în sumă de 3 150 lei și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, într-un alt complet de judecată.

6.1 În argumentarea recursului, procurorul a specificat că, cheltuielile judiciare în sumă de 3 150 de lei au fost suportate pentru efectuarea expertizei judiciare tehnico-explozive, ca urmare a depistării la domiciliul inculpatului, în cadrul percheziției, a unui obiect asemănător unei grenade.

A invocat că art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală conține o normă generală, care nu obligă statul să suporte cheltuielile judiciare, ci să le achite la momentul necesar pentru a facilita operativitatea acțiunilor organului de urmărire penală, iar art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală stipulează direct că inculpatul suportă cheltuielile judiciare.

A susținut că temeiul juridic al suportării de către inculpat a cheltuielilor judiciare rezidă în fapta infracțională a acestuia, fiindcă fără săvârșirea infracțiunii, astfel de cheltuieli nu ar fi fost efectuate.

De asemenea, a reiterat că prin modificările operate la art. 143 Cod de procedură penală, în vigoare din 09 februarie 2018, a fost exclus alin. (2).

Consideră că la pronunțarea deciziei, instanța de apel nu a îndeplinit cerințele prevăzute de art. 101, 394 și 414 Cod de procedură penală, și anume nu a indicat temeiurile ce au dus la respingerea apelului declarat de procuror, iar decizia atacată nu cuprinde motivele pe care a fost întemeiată soluția instanței de apel în partea respingerii solicitării procurorului privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare.

7. Avocatul Druță Boris în numele inculpatului a depus referință asupra recursului declarat, pledând pentru inadmisibilitatea acestuia ca fiind vădit neîntemeiat.

8. Decizia instanței de apel a fost contestată în termen cu recurs ordinar și de către avocatul Druță Boris în numele inculpatului, acesta invocând

prevederile art. 427 alin. (1) pct. 2) și 6) Cod de procedură penală și solicitând casarea acesteia și a sentinței primei instanțe, precum și achitarea inculpatului.

8.1 În motivarea recursului, cu referire la temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, avocatul în numele inculpatului nu a prezentat, de fapt, nici un argument.

8.2 Cu referire la temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, avocatul în numele inculpatului a susținut că instanța de apel a apreciat de o manieră insuficientă și injustă argumentele apărării, acordând prioritate argumentelor acuzării, chiar dacă inculpatul a prezentat probe că s-a aflat în regiunea Donețk la rudele sale și nu a participat la acțiuni militare.

9. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei și argumentele prezentate, Colegiul penal concluzionează asupra inadmisibilității acestora, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu în baza materialelor din dosar.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, un complet format din 3 judecători, prin decizie motivată, va decide în unanimitate asupra inadmisibilității recursului înaintat în cazul în care se constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală stipulează că instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Iar, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi de drept procesual sau formal și de drept material sau substanțial.

Astfel, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și/sau material.

9.1 Cu referire la **recursul ordinar declarat de avocatul Druță Boris în numele inculpatului**, Colegiul penal reține următoarele.

9.1.1 În ceea ce privește temeiul conținut de art. 427 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, susținut de avocat în numele inculpatului, care prevede eroarea de drept când instanța nu a fost compusă potrivit legii ori au fost încălcate prevederile art. 30, 31 și 33 Cod de procedură penală, Colegiul penal constată că recurentul nu a prezentat niciun argument în această privință, recursul depus fiind nemotivat și steril, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze recursul apărării cu argumente, care l-ar justifica sub acest aspect, întrucât conform art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

9.1.2 În ceea ce privește temeiul conținut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, susținut de avocat în numele inculpatului, care prevede erorile de drept: instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, Colegiul penal relevă că argumentele recurentului nu și-au găsit confirmare.

Or, la examinarea cauzei, instanța de apel a respectat prevederile art. 414 alin. (1) și (5) și art. 417 alin. (8) Cod de procedură penală, pronunțându-se în decizia adoptată asupra tuturor motivelor invocate de apărare, inclusiv asupra celor din referința apărării, decizia cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată.

Astfel, potrivit art. 414 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Totodată conform art. 414 alin. (4) Cod de procedură penală, în vederea soluționării apelului instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor.

Art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală statuează că instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În conformitate cu art. 417 alin. (8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să conțină temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal constată că sunt neîntemeiate argumentele recurentului precum că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, or, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, instanța de apel, în conformitate cu prevederile art. 414 alin. (2) Cod de procedură penală, a verificat declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal.

În acest sens, Colegiul penal atestă că la soluționarea cauzei, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 99-101 și 414 Cod de procedură penală, a cercetat probele sub toate aspectele, verificându-le și apreciindu-le prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, și întemeiat a ajuns la concluzia privind recunoașterea vinovăției inculpatului în baza art. 141 alin. (1) Cod penal.

În context, Colegiul penal constată că în esență, recurentul își exprimă dezacordul cu aprecierea probelor înfăptuită de către instanța de apel, însă motivele de reapreciere a probelor nu se conțin în temeiurile prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, și astfel nu pot fi considerate ca motiv sub aspectul casării ca fiind ilegală a hotărârii contestate.

Reaprecierea probelor, în modul propus de recurent, nu se încadrează în prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, iar o altă opinie asupra probelor, care au fost puse la baza hotărârii instanței de fond, apoi verificate de

instanța de apel, prin continuarea judecării cauzei în fond, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei.

Colegiul penal consideră că toate probele prezentate au primit o apreciere corectă, iar concluziile făcute de instanța de apel rezultă din probele acumulate, așa cum este indicat la pct. 5.1 din prezenta decizie.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de instanțele de fond. Or, în cazul în care instanțele de fond și-au motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției acestor instanțe (*hotărârile CtEDO Garcia Ruiz c. Spaniei, Helle c. Finlandei*).

Astfel, Colegiul penal conchide că este întemeiată concluzia instanței de apel precum că vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 141 alin. (1) Cod penal este confirmată prin probe pertinente și concludente, care în ansamblu dovedesc vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii menționate.

Totodată, Colegiul penal concluzionează că în speță, nu a fost admisă o eroare gravă de fapt, deoarece pentru a constitui caz de casare, eroarea de fapt trebuie să fie gravă, adică, pe de o parte, să fi influențat asupra soluției cauzei, iar pe de altă parte, să fie vădită, neîndoielnică. Eroarea gravă de fapt nu privește dreptul de apreciere a probelor, ci discrepanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții decât cea pe care materialul probator o susține.

Însă, în cadrul examinării prezentei cauze, o atare eroare nu a fost constatată de către instanța de recurs.

9.2 În ceea ce privește temeiul conținut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, susținut de procuror, Colegiul penal relevă că argumentele recurentului nu și-au găsit confirmare.

Colegiul penal consideră necesar să reitereze că acuzarea critică decizia instanței de apel doar sub aspectul neîncasării din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare în sumă de 3 150 de lei.

În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Relevant în acest context este că hotărârea instanței de apel, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal consideră că în acord cu cele stipulate de legea procesuală penală, în cauza deferită judecării instanța de apel a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate de legislator, corect interpretând și aplicând prevederile art. 227-229 Cod de procedură penală și indicând motivele corespunzătoare.

Or, potrivit art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală, încasarea cheltuielilor de efectuare a expertizei este un drept discreționar al instanței. Norma juridică respectivă urmează a fi interpretată ținând cont de modificările operate prin Legea nr. 316 din 22 decembrie 2017, în vigoare din 09 februarie 2018, prin care a fost exclus alin. (2) art. 143 Cod de procedură penală, care prevedea că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) al normei respective se face din contul bugetului de stat.

Prin urmare, voința legiuitorului a fost îndreptată spre analizarea și soluționarea în fiecare caz concret a chestiunilor privind compensarea cheltuielilor judiciare.

Aici, este de menționat că raportul de expertiză nr. 34/12/1-R-4137 din 31 iulie 2017, pentru care au fost suportate cheltuieli judiciare în sumă de 3 150 de lei, a fost întocmit înainte de intrarea în vigoare a modificărilor operate de legiuitor la prevederile art. 143 Cod de procedură penală.

Iar, instanța de apel, contrar celor invocate de recurent, a indicat cu suficientă claritate, cu trimitere la prevederile art. 228 alin. (4) Cod de procedură penală, că, cheltuielile în cauză nu sunt cheltuieli suplimentare suportate de către organul de urmărire penală în legătură cu efectuarea urmăririi penale.

Mai mult decât atât, raportul de expertiză nr. 34/12/1-R-4137 din 31 iulie 2017 se referă la fapte, care nu se conțin în rechizitoriul înaintat inculpatului, acesta nu a fost inclus de procuror în lista probelor pe actuala cauză penală, iar declarând apel împotriva sentinței primei instanțe, procurorul nu a specificat pentru ce anume au fost suportate cheltuielile judiciare în sumă de 3150 de lei, încasarea cărora îi solicită.

9.3 Din considerentele expuse supra, Colegiul penal conchide că erorile invocate în recursuri nu și-au găsit confirmarea, iar hotărârea atacată este legală și întemeiată, astfel că recursurile urmează a fi declarate inadmisibile ca fiind vădit neîntemeiate.

10. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta și de către avocatul Druță Boris în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 ianuarie 2019, în cauza penală în privința lui Maletchi Andrei XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **15 mai 2020**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Boico Victor